

0.393.

АЛЬМАНАХ
РІДНОЇ ШКОЛИ
в ЗБОРОВІ.

1921 - 1936

Шкільна дітвора при праці, на площі Рідної Школи:

НАКЛАДОМ ПОВ. СОЮЗУ КРУЖКІВ „РІДНОЇ ШКОЛИ” В ЗБОРОВІ.

УЧІТЕСЯ!

Учітеся, брати мої
Думайте, читайте,
І чужому наuczайтесь,
Свого не цурайтесь.

Бо хто матір забуває,
Того Бог карає,
Чужі люди цураються,
В хату не пускають.

Свої діти, як чужії,
І не має злomu
На всій землі безконечній
Веселого дому.

Т. ШЕВЧЕНКО.

З М І С Т :

1. Гимн Р. Школи.
2. Історія Р. Школи в Зборові.
3. Моя любов (Павло Богущкий).
4. Рідна Школа виховує молоде покоління
5. Пісня школярів „Рідної Школи“ у Вінніпегу (Р. Завадович).
6. До Рідної Школи.
7. Рідна мова — Ізидор Воробкевич.
8. Вдячний син, добрій матусі.
9. Рідна пісня — С. М. Дорошук.
10. Гарний приклад гідний наслідування.
11. Виказ принагідних збірок на Р. Школу.
12. Виказ збірки на ремонт школи.
13. Доповнення до історії Р. Ш. в Зборові.
14. Друкарські похибки.
15. Оголошення.

На підставі книг, протоколів,
листів і дописів зладив
Р. ЧУЧКЕВИЧ

10

АЛЬМАНАХ
РІДНОЇ ШКОЛИ
В ЗБОРОВІ

1921 - 1936

~~51119~~

~~10.393.~~

Львів. Бібліотека
АН. УРСР

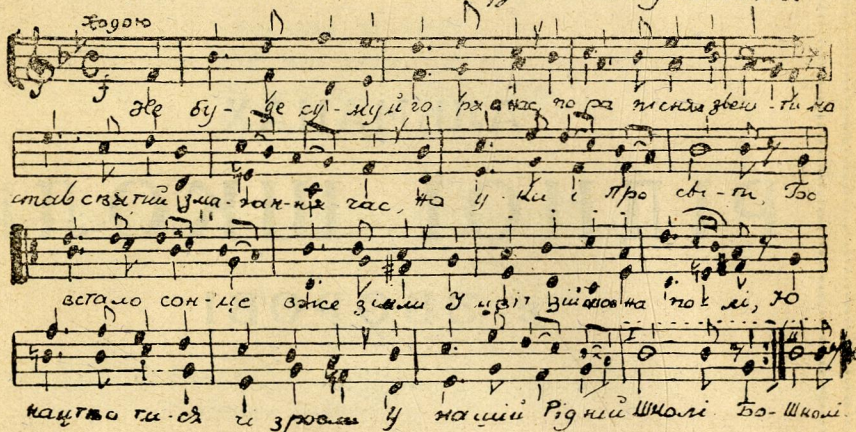

НАКЛАДОМ ПОВ. СОЮЗУ КРУЖКІВ "РІДНОЇ ШКОЛИ" В ЗБОРОВІ.

ГИМН РІДНОЇ ШКОЛИ

Сл. М. Матіїв-Мелник

Муз. Д. Камульєвського

НЕ БУДЕ СУМУ Й ГОРЯ В НАС,
ПОРА ПІСНЯМ ДЗВЕНІТИ,
НАСТАВ СВЯТИЙ ЗМАГАННЯ ЧАС НАУКИ І ПРОСВІТИ,
БО ВСТАЛО СОНЦЕ ВЖЕ ЗІМЛИ І ЦВІТ ЗІЙШОВ НА ПОЛІ,
ЮНАЦТВА ТИСЯЧІ ЗРОСЛИ,
У НАШІЙ РІДНІЙ ШКОЛІ!

ТУТ РІДНА МОВА ГОМОНИТЬ —
В СЕРЦЯХ СВЯТЕ ГОРІННЯ:
І СМІЛО В ЯСНУ ДАЛЬ ГЛЯДИТЬ
ГРЯДУЧЕ ПОКОЛІННЯ.
БО ВСТАЛО СОНЦЕ І Т. Д...

ВІНКИ НАМ ДОЛЯ ЩЕ СПЛЕТЕ,
ЛИШ ВЧІМОСЬ ПРАЦЮВАТИ,
ЩОБ СІЯТЬ СЛОВО ЗОЛОТЕ
І ДУХА ГАРТУВАТИ.
БО ВСТАЛО СОНЦЕ... І Т. Д.,

Скромний, дуже скромний цей „Альманах“. За скромний він в порівнанні з цею величезною працею, яку вложили поодинокі люди і гурти людей, з цею енергією, яку видали вони з себе, творячи тревалу будову, що є звеном великої енергії цілої нації, в змаганні над осягненням своєї мети.

Чому ми видаємо цей „Альманах“? Тому, що він має будучим поколінням переказати працю над розвоєм „Рідної Школи“ в Зборові, має бути короткою її історією. 1936 рік є мовби доказом, що намарно не пішов труд і енергія цих одиниць і гуртів, котрі хотіли бачити Зборів справжнім культурним осередком повіту.

В цім році минає 15 літ, як ідейні одиниці повіту, а рівнож ті, що покинули Рідний Край і опинилися далеко за морем, подумали, щоби як інші повіти так і Зборів двигнути з занепаду. Зборів є одним може з найбільш знищених війною міст Галичини. Ще денезде до недавніх часів стерчали в Зборові невідбудовані руїни, та вказували здаля на сліди великої війни. Довгий час лежала також облугом національна нива, блаженним сном спали всі товариства. Не було ні товариського життя, ні освітньої праці. Щойно осінню 1921 р. починається обнова громадянського життя. Цей факт вяжеться з приходом до Зборова о. Василя Кулика і Др. Володимира Муровича. Відновляються товариства, оживляється „Задаткова каса“, відновляється зашмерла кооператива „Хлібороб“, філія і місцева читальня „Просвіти“, завязується потім Повіт. Комітет Рідної Школи а при Філії „Просвіти“ дуже діяльний і рухливий аматорський гурток. (Новий Час ч. 51. 1924 р.) Другим чинником що спричинив обнову життя в Зборівщині піддержавши матеріяльно повіт, це американська еміграція. Зборівський повіт, перед війною і потім давав найбільший процент еміграції, так до Спол. Держав П. Ам., як до Канади, Бразилії і на сезонів роботи до Німеччини. Виганяло туди народ крайна нужда, брак варстату праці і бажання заробітку,

щоби повернувши докупити дещо поля та зажити кращим життям. Підчас війни переселення припинилось і припинилася комунікація з переселенцями. Щойно 1921 р. налагоджується контакт краю з еміграцією. Зачинають декотрі емігранти повертати до старого краю, зачинають напливати до винищеного краю долярові посилки допомоги. Головними центрами, в яких збирається еміграція зі Зборівщини є Нью-Йорк і Бостон та околиці. В Бостоні скоріше, як в Нью-Йорку, бо вже 1921 році, завязується Комітет несення помочі „Старому Кравзі“, а 20 IX. 1922 р. наспіло від цього Комітету 100 долярів, які переслав гром. Йосиф Ничай, до рук п. Куликової і п. Михайла Стойкевича. (Воля Народа з 26. XII 1925.) Тому, що не було Комітету будови школи, ані Кружка „Рідної Школи“, віддано ці гроші Виділові філії „Просвіти“, котра якраз відбудовувала свій дім і ці гроші зужито на ремонт будинку філії „Просвіти“. Гроші віддано під услів'ям, що в будинку цім найдуть поміщення усі українські установи, в першій мірі Читальня „Просвіти“ і „Рідна Школа. У відбудованім домі філії „Просвіти“ завязався Комітет „Рідної Школи“ для припинання жертв з Америки, там відбував свої засідання і там жила „Рідна Школа“ до часу купна своєї домівки. Виділ Філії „Просвіти“ рішив вислати до Бостону подяку, на руки гром. Йосифа Ничая, що вдруге рішено зробити на засіданні дня 29. XII 1923 р. Тодішній секретар філії, не виконав цих поручень і з цього приводу вийшли прикрі непорозуміння, які відбилися навіть на взаєминах Комітету в Бостоні, з рідним краєм. Зражені жертводавці з Бостону перестали через довший час, бо аж до 1926 р. займатися своїми землями і долею „Рідної Школи“ в Зборові. В Нью-Йорку завдяки таким енергічним одиницям, як Микола Кобзістий, Іван Заяць, Олекса Світлик, Семен Івашків, Н. Паньків, Д. Ксьондзик, О. Дмитришин, М. Хомяк, та другі, удалось 1923 р. зорганізувати Комітет несення помочі „Рідній Школі“, в Зборові. Це один з найбільших Комітетів в Америці, котрих ціллю було несення помочі ста-

рому Краєві.

Нью-Йорський Комітет несення помочі Українській Школі в Зборові.

Цей Комітет зібрав і вислав на руки створеного в тій цілі Комітету в Зборові і на руки Кружка „Рідної Школи“ в Зборові 2.575 доларів, за яку то суму закуплено 1924 р. одноповерховий дім, знищений війною, Комітет для припинання жертв в Зборові зорганізували о. дек. Василь Кулик і п. Данило Роговський, а головою Комітету вибрано п. Теодора Владимира, з Куклинець. Дім заінтабульовано на Кружок „Рідної Школи“ в Зборові.

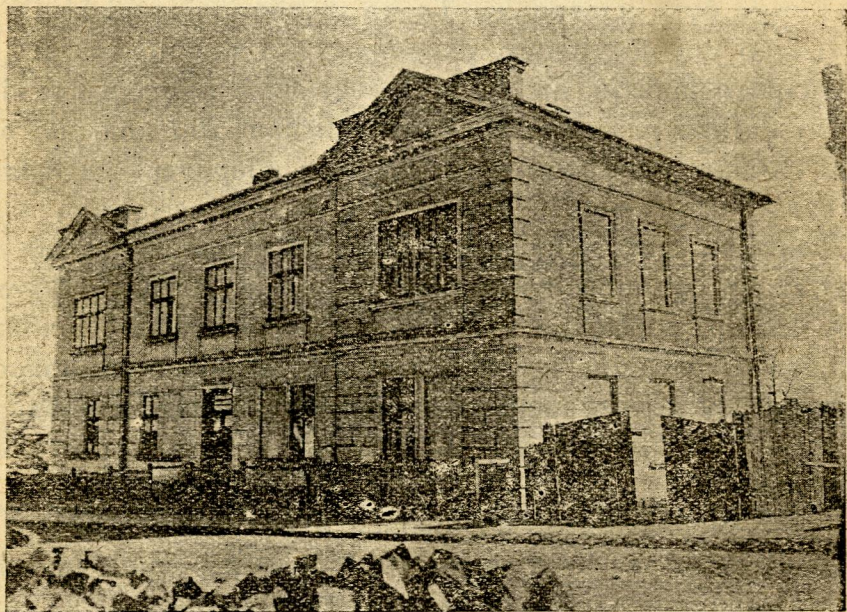
Комітет, як в Нью-Йорку, так і в Бостоні існував далі, а також зборівський для припинання жертв з Америки. Як вище сказано куплено дім „Рідної Школи“, знищений війною. Стояли лише мури, а всередині повно румовищ. На ремонт цього дому переведено в 1926 р. збірку, яка дала в своєму кінцевому висліді 1000 зол. Коли порівняємо, допомогу Америки на закупку дому з цією збіркою, коли візьмемо під увагу число населення цілого повіту, а з другої

Комітет для припинання жертв на „Рідну Школу“ в Зборові.

сторони гурток емігрантів, побачимо наглядно значіння нашої еміграції в Америці і кілька маємо завдячувати їм в розбудові і піднесенні краю, зосібна Р. Школа в Зборові. Треба рівнож з приємністю признати, що при ремонті Школи дуже багато праці дали даром молодіж, іменно: Члени Аматорського Гуртка, Учениці жіночої спілки, Соколи і Соколиці, Студенти і старші громадяни. А нелегка це була праця. Працювали днями і вечорами. Серце раділо дивлячись на цих працівників, що безінтересовно, розуміючи ціль, гнули спину під тягарем навантажених тачок. Радісно було глянути, що працювали всі без різниці стану. Праця йшла бадьоро, без нарікання, зі співом на устах. Хоч угиналася спина, та лице у кожного усміхнене, хоч піт лясав з чола, не нарікали. Вони працювали з вірою в серці, що їх праця не піде марне. І не завелися. Збірними зусиллями удалося відреставрувати дім, що днесь пи-

шається при головній вулиці міста, а на котрім видніє напис: „Рідна Школа“.

Будинок 7-кл. вселюдн і школи „Рідної Школи“ в Зборові.

Еміграція наша бажала собі, щоби в купленім за їх гроші домі містилася незалежна, українська школа. Бачучи розвій і значіння і промисловости в Америці, домагалися, щоби створити промислову школу, котра могла би відіграти велику роль в економічному піднесенні сіл і міста. Якщо були би відповідні фонди школа така повстала б. Промислова школа потребує багато грошей на інвентар і урядження. Думки, членів Виділу Кружка Р. Школи, як і на Загаль. Зборах, були поділені. Одні бажали, щоби піти подумці наших емігрантів, другі хотіли перемінити будинок Р. Ш. на „Народний Дім“, а на цілім поверсі побудувати велику салю. Зроблено плян перебудови. Та однак концепція не вдержалась.

Ще 30. VI 1926 р. вислав Ам. Комітет письмо до Старшини Кружка, в яким домагається, щоби в якнайкорот-

шим часі заснувати ремісничі варстати, хочби навіть в сутеринах, наколи неможливо є викінчити кімнати в партері. На засіданні 30. VII 1926 р. рішено оснувати робітню столярську будь кравецьку. Та на другім засіданні 11. IX 1926 р. змінено цю постанову, рішенням, що так довго не можна отварати робітні, аж відрестарується в партері дві кімнати, Хоч в 1926 р. Амер. Комітет прислав 200 долярів, а потім 50, однак всі гроші мусів Кружок обернути на сплатення довгів, зятягнених в звязку з купном і ремонтом будинку. Сплатення довгів було konieczністю, а праця Кружка стреміла, щоби будинок очистився від довгів. Загальні Збори з 27. IX. 1928 р. порушили знова справу промислової школи і винесли побажання, щоби Старшина Кружка постаралась найти дорогу до створення сталого бюджету і в найкоротшому часі приступила до заснування слюсарсько-столярської школи.

Амер. Комітет відносився в листопаді 1928 р. посередно один раз, а в квітні 1929 безпосередно другий раз, до Старшини Кружка з запитами, чому ніхто не висилає звідомлень про стан будинку „Р. Школи“. По одержанні листа від Старшини Кружка „Р. Школи“, Американський Невйорський Комітет переслав на сплатення частини довгів 500 ам. долярів.

Загальні Збори з дня 25. XII 1929 р. винесли рішення, що вже найблищий час, щоби приступлено до оснування Школи, а зосібна вийшла думка оснування 4-літніх гімн. курсів. В травні 1930 р. поконала Старшина Кружка всякі перешкоди до цьої міри, що повідомляли населення про плян утворення гімназійних курсів. Вписи відбулися, рефлектантів зголосилося досить, однак власти не дали дозволу на ведення таких курсів.

На засіданні Кружка дня 4. червня 1931 р. обговорювано справу отворення народної Школи, а 26. червня відбулася ширша анкета-нарада громадянства повіту. Там виринає уперта думка, що громадянство повіту радо повита-

ло би утворення гімназії. Вибирають Комітет 3-ох, в особах О. Кулика, п. Процикової і п. Роя, котрий занявбися справою утворення гімназії. В тій цілі скликав цей Комітет 14. липня окрему конференцію родичів і оголошено до 31. липня 1931 р. вписи до 1. кл. Однак позволення не приходило. Дня 29. VIII 1931 р. на засіданні Ст. Клуба обговорювано знова справу гімназії і рішено вислати проф. Гоцького з поданням до Кураторії. Дня 13 вересня 1931 утворено 4 секції котрі занялибся справами гімназії, ато: 1) Адміністраційну 2) пропагандову 3) фінансову 4) бурсову і комітет родичів, котрий удержувавби звязок поміж дирекцією гімназії, родичами дітей і Старшиною Клуба. На тимчасового директора гімназії прийнято дир. Редкевича. Крім нього мали вчити пол. мови дир. вселюдної школи Бончар, проф. Гоцький, пані Процикова, учит. всел. школи п. Р. Дорош і о. дек. Кулик. Здавалося, що вже кінець-кінців гімназія буде в цім році утворена, та за скоро тішилися, бо Кураторія Л. Ш. О. відмовила дозволу на відкриття гімназії, покликуючись на брак услівій предвиджених розпорядком з р. 1850. Тому повідомлено родичів записаних дітей, що в біжучому шк. році не буде гімназія відчинена, однак Старшина буде робити заходи, щоби з початком сл. шкільного року такий дозвіл ви-старатись і гімназію відчинити.

25. I. 1932 р. на засіданні Старшини Клуба дискусювано знова над справою гімназії. Виринула думка, щоби креовати Промислову Школу. Рішено скликати анкету інтелігенції в Зборові в справі школи, котра однак не відбулася яко недоцільна, зогляду на заповідженну реформу цілого шкільництва в Польщі, що обовязувати мала від нового шкільного року. Справу школи рішила Старшина перенести на Загальні Збори, що відбулися 13. II 1932. На Загальних Зборах зreferував проф. Редкевич новий шкільний законо-проект. По дискусії рішено оснувати не гімназію, а народню 7-кл. Школу. Старшина Клуба обговорювала справу цю на кожнім своїм засіданні. В цій справі їздили до Льво-

ва голова Р. Школи мец. Стефанишин і о. дек. Кулик. В кінці 20. IX 1932 р. зіжджає Воевідська санітарна комісія і узнає будинок відповідний на приміщення школи. Треба було ще багато труду і часу, аж надійшов дозвіл Кураторії на відкриття школи. Дозвіл наспів дня 18. X 1933. і рішено сейчас отворити 1. клясу. На учительку заангажовано на 1933/4 п-у Марію Семенівну, котра вела діточий садок.

Школу відкрито з днем 15 листопада 1933 р. Дітей до 1. кляси вписалося 18.

Уроцисте відкриття школи „Рідної Школи“ в Зборові 15. XI. 1933.

В другому році науки було в I. кл. 15 дітей, в II. кл. 16 разом 31 дітей. Від 15. X. 1934 р. прийнято п. Качмаріську, як безплатну практикантку. 15 XI. 1934 п. Семенівну перенесла Голова Управи Р. Школи до Копичинець, а на її місце прийшла п. Питель, як управит. школи. В 1935/6 р. фреквенція дещо зростає. До I. кл. вписалося 17 дітей, до II-ої 15, до III-ої 14. При кінці вересня 1935 р. удалося по довгих заходах одержати дозвіл на ведення V-ої кляси. Наука в цій клясі розпочалася 3. X. 1935. Дітей вписалося 26.

так що ціла школа числила в м. шк. році 72 дітей. Від 1. X. 1935 року приділила Головна Управа Р. Школи на упр. школи Мр. Р. Чучкевича, а від 15 XI. 1935 р. Кружок Р. Школи приняв, як безплатну вчительку п. Олену Потопник.

Так одже багато труду і заходів коштувало, заки по думці наших емігрантів з Америки, повстала в Зборові українська школа. В шк. р. 1936/7 вестиме наша школа шість, а в 1937 8, 7 повних клас. Сім-класова школа в Зборові має перед собою будучність і вигляди, що буде гарно розвиватися. Українська еміграція, як суспільність Зборова і околиці, розуміє значіння „Рідної Школи“, відноситься до своєї школи з великим признанням і пієтизмом, а доказом цього, матеріальна поміч, збірки при кожній нагоді і вписи на рік 1936/7. Дотепер вписалося 180 учнів. Віримо, що якась скількість учнів впишеться по фєріях, так що в біжучім шк. році учащатиме до нашої школи перейшло 200 учнів.

Так, треба було аж 15 літ, щоби повстало тревале діло, котре принесе користь Зборівщині і Українській нації. З історії повстання школи, котрої жерелом є протоколи засідань Старшини Рідної Школи, протоколи заг. Зборів, листи часописи і т. д. бачимо кілька праці вложено в це діло, як наша еміграція дорожила Рідною Школою, як жадна була вісток про копений брак, який посував діло вперід. На жаль члени Виділу, котрим поручували переписку з Америкою чи Канадою не розуміли мабуть ваги такого писаного слова. Не знали вони, що кожної вістки про старий Край, як називають рідний Край наші емігранти, чекають вони з биттям серця. Не прикладали вони до цього ваги, а тому несвідомо наносили шкоду „Рідній Школі, бо се відбилося також і матеріально на Рідній Школі. Злобні люди використовували ситуацію і доносили Комітетові неправдиві вісти про зужиття на особисті ціли гроша, зложеного еміграцією. Це настроювало зле наших ідейних земляків і вони переставали збирати й висилати підмогу на зборівську „Рідну Школу“.

Щоби не ширилися даліше неправдиві підозріння, подаємо виказ жертв Американського Комітету на Рідну Школу в Зборові. Іменно: На підставі книг Кружка „Р. Школи“ в Зборові ствердила, контрольна Комісія, в особах жиючих ще п. Івана Яськова з Ярчовець, інж. Осипа Стойкевича, дир. Кооп. Союзу і Молочарлі в Зборові, бл. п. Теодора Процика з Присовець, 10 травня 1926 року, що по цей день вплинуло до каси Кружка від ам. Комітету 2.325 амер. долярів, себто 1.500 дол., 625 дол., і 200 дол. Даліше вплинуло до каси такі посилки: 24. травня 1926 р. на руки Дра Левицького квота 50 долярів, 15 червня 1927 на руки Дра Левицького квота 400 долярів, 17. червня 1929 р. на руки Дра Душеньчука 500 долярів, 1. жовтня 1931 р. на руки Укараїн-Банку в Зборові (передтим, „Задаткового Т-ва“) 200 долярів. При кінці року 1932, наспіла від Амер. Обеднання, через Земельний Банк Гіпотечний у Львові, до Україн-Банку в Зборові, квота 100 долярів.

Разом отже „Рідна Школа“ в Зборові, одержала від Американського Комітету 3,775 долярів. В тій справі наспіло письмо до Старшини Кружка в Зборові, з дня 24. X. 1935 р. ч. 1338/1/35 Я. від Головної Управи „Рідної Школи“ у Львові, де читаємо осьщо: „Деякі несовісні поголоски про орудування американськими датками у Кружку Р. Ш. в Зборові, приневозили нас зарядити основну провірку книг хвального Товариства. Ця провірка відбулася дня 17. жовтня 1935. На засіданні Президії Головної Управи Р. Ш. дає 22. X. 1935 прийнято з повним вдоволенням звіт люстратора гром. Льва Ясінчука, з якого то звіту виходить, що всі американські датки, є вписані у касових книгах Кружка на суму 3.775 долярів, в позиціях від 12. VIII. 1924, до 31. VIII. 1932 вповні згідно з виказом грошових посилок, який ми одержали від „Зборівського Комітету“ з Нью-Йорку“. Підписи: Іван Галушинський, голова в. р., Др. Мирон Коновалець, секретар в. р. Як попередні Контролі і Звіти Головної Управи з провірки, так і провірювання книг через Комісію, делего-

вану через Американський Комітет в особах: Дир. Осипа Маланчука, гром. Костишина Ілька і Заяця Михайла, котрі нераз провірювали книги Кружка і висилали звіти, повинні розвіяти всякі сумніви, що до правильного орудування американськими датками. Як з одної сторони цінімо жертволюбивість наших емігрантів, так з другої сторони, серед громадянства Зборова і околиці не брак ідейних відданих для справи людей. Протягом цих 15 літ, змінялася Старшина і Голови Кружків. Всі однак віддані були щиро справі.

Тому, що перша книга протоколів Рідної Школи пропала, нема докладних дат історії „Р. Ш.“ в Зборові до 1925 року. Подаємо деякі дані на підставі устного передання цих, що цілий час працювали у Виділі Кружка, або були з Виділом в тісній звязі.

Перед війною існувала в Зборові, Філія Українського Педагогічного Товариства заснована 1910 р., а затверджена рескриптом Намісництва з 21. V. 1911 р. Про діяльність її не маємо bliщих відомостей, бо нема ділових книг. Пропали в часі воєнної хуртовини. Знаємо лише, що в книгах Головної Управи У. П. Т. є вписаних передвоєнних 12 членів, а іменно: 1) о. Василь Молчко 2) Максим Семенина 3) Багрій Олександр 4) Др. Вацик Євген 5) Швець Григорій 6) Стельмах Денис 7) Др. Процик Маркіян 8) Демчук Осип 9) Роговський Данило 10) Моца Денис 11) Швець Ігнатій 12) Др. Душеньчук Василь.

По війні віджив Кружок „Рідної Школи“ в Зборові в серпні 1923 р., що письмом з 26. I. 1924 року, ч. 1558. Староство в Зборові приймає до відома і дозволяє на поновлення діяльності Кружка У. П. Т. в Зборові. В 1923 році мав Кружок 87 членів, затверджених Головною Управою. В 1924 році число членів зросло до 119. До зборівського Кружка належали місточка: Поморяни, Залізці і Озірна. Виділ Кружка мав в кожному з цих міст уповажнених людей, що збирали вкладки і оподаткування на „Рідну Шкблу“. Таким відпоручником на Поморяни був в 1924 р. п. Омелян

Квіт, на Озірну п. Зофія Танчаковська, на Залізці п. Михайло Гетьман.

12. серпня 1924 р. відбулися другі Загальні Збори Членів Кружка. Обговорювано на них потребу закладання Кржків У. П. Т. по селах і вибрано слідуючий Виділ: голова: п. Роговський Данило, містогорова: о. дек. Кулик Василь, сек: п. Маланчук Осип, ст. прав., касієр: п. Марія Ласійчукова, члени: Денис Лада, Др. Мурович Володимир і п. Стельмах Денис. 12. X. 1924 р. відбулися Надзвичайні Заг. Збори, які вибрали делегатів на Загальний Зїзд У. П. Т. у Львові і прийняли зміну статуту Кружка. 25. X. 1924 d. вислано змінений статут Кружка до Воевідства в Тернополі, а 4. XII. 1924 року Староство в Зборові повідомило Старшину Кружка, що рескриптом Тернопільського Воевідства з дня 22. XI. 1924 ч. 11794, влада уважатиме Кружок новооснованим, бо акта, що говорилиби про існування в 1911 році Кружка У. П. Т. в Зборові, пропали в Намісництві. Внесено через Головну Управу нове письмо і щойно 6. I. 1925 р. ч. 99/рр. прийняло Воевідство до відома статуту Кружка У. П. Т. уважаючи однак Т-во новооснованим.

Дня 15. X. 1924 р. купила Рідна Школа від п. Євгена Курмановича дім за 2.125 долярів, заплативши готівкою 1.325 долярів, а решту ціни купна мало Т-во сплачувати. Зараз по купні дому, ще в 1924 році, старається Старшина Кружка знайти фонди, щоби дім відреставрувати і тому пороздавано по цілім повіті бльочки, при допоміж яких збирано жертви на будову дому. Не забувала також тодішня Старшина на це, щоби приєднати якнайбільше членів, збирати вкладки, а також старалася рефератами нести в повіт ідею „Рідної Школи“. Для успішнішої праці існували при Кружку три Комісії: фінансова, організаційна і відбудови дому. 27. вересня 1924 року скликає Кружок У. П. Т. анкету, в справі оснування в Зборові прилюдної бібліотеки-випозичальні, запросивши Т-во „Просвіти“ в Зборові, місц. читальню Просвіти, Т-во Взаїмну Поміч Укр. Уч. в Зборові,

кооперативу „Стрипу“ і кооперативу „Задаткове Товариство“ Кружок У. П. Т. думав створити велику бібліотеку, з котрої користав би цілий повіт. Організаційна секція мала закласти по селах Кружки У. П. Т. і тому думала над цим, щоби прийняти сталого урядовця. На розписаний в часописах конкурс зголосилося кількох кандидатів. Старшина Кружка не могла однак з браку фондів прийняти наразі платного урядовця. Щойно з 15. VII. 1925 року, на поручення Головної Управи, ангажує Кружок урядовця в особі п. Василя Каліцінського.

Дня 8. березня 1925 відбулися Загальні Збори Кружка, в салі „Ремісників“, де вибрано слідуючий Виділ: Др. Стефанишин Микола голова, Маланчук Осип студ. прав секретар, Роговський Данило м. гол., Григорій Швець касієр, і члени: Рій Микола, інж. Стойкевич і Багрій Александер. Цей Виділ мав багато клопоту з набутим домом, бо мусів шукати фондів на сплачування довгів, які тяжили на домі і переводити частинний ремонт мурів, щоби не псувалися. Крім датків Амер. Комітету в Нью-Йорку, переведено в повіті осінню 1925 р. збірку на ремонт будинку, котра дала кругло 1000 зол. Протягом цього року зложила Старшина Кружка два кружки У. П. Т. то є в Озірній і в Залізцях. В цім році переведено шкільний плебісцит у всім майже громадах зборівського повіту.

Коли глянемо на цілість праці і розвій Кружка Рідної Школи в Зборові побачимо ось-що: Від часу відновлення по війні Кружка У. П. Т. змінювалися, як голови Т-ва так і Члени Старшини. Були однак такі голови, що проводили кружком через кілька літ підряд, а члени Старшини, що були в кожному Виділі. І так: по п. Роговським Данилі вибрано як вже сказано, 8. III. 1925 р. головою Кружка Др. Миколу Стефанишина. Від 10. V. 1926 до 18. IX. 1927 був головою Др. Володимир Левицький, а від 18. IX. 1927 до 2. II. 1931 р. Др. Душеньчук Василь. Від 2. II. 1931 р. по нинішній день проводить Кружком Др. Никола Стефанишин.

Заслуженими секретарами Товариства були: Дир. Осип Маланчук, котрий секретарював від 1923 р. до 23. XI. 1925., і дир. Микола Рій, що від 23. XI. 1925 секретарював до 30. IX. 1934 р. Довголітним скарбником Кружка був бл. п. Григорій Швець, дир. Задаткового Т-ва, (від 1924 р. до 1930 р.) Крім повищих належали Старшини Кружка один, два або й більше літ: о. дек. Василь Кулик, п. Багрій Олександр, Др. Ілля Макух, дир. Микола Процик, о. Лошній Андрій, дир. Снітинський Михайло, інж. Стойкевич Осип, Др. Хомяк Теодор, п. Микола Заяць, Степан Ксьондзик п. Роговський Данило, о. Павло Савчук, о. Павло Джулинський, п. Іван Маланчук, нач. Василь Фірман, Др. Михайло Бойко, п. Василь Баранчук, п. Василь Крохмалюк, п. Яськів Іван, п. Богачевська Ольга, п. Купчик Степан і другі.

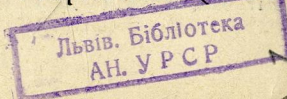
Як бачимо змінялися голови, змінялися члени Старшини Кружка, але ідея Рідної Школи остала до нині ця сама. Її зберігали всі провідники Р. Школи і дорожили Ньою. Були між ними меценати, що не жалували для Рідної Школи більшої жертви. Старшина Кружка на засіданні 23. липня 1931 рішила, щоби Головній Управі „Рідної Школи“ запропонувати, іменування Др. Василя Душеньчука членом Добродієм „Рідної Школи“ тому, що власним коштом справив входову браму до будинку Рідної Школи, вартости звиш 50 долярів. Гідним наслідування являється дар п. Василя Дудира, шевського майстра, що закупив для Рідної Школи 10 крісел. Були такі, що жертвували 2, 3, 5, а навіть 10 долярів на ремонт школи, чим зазначили свою свідомість і розуміння для „Рідної Школи“.

Купно дому, що вимагав великого ремонту, приневолювало Старшину Кружка посвячувати багато труду і часу, щоби призбирати на сю ціль фонди, тимбільше, що на купленім домі тяжили довги. Кожний провід Кружка „Рідної Школи“ мав все перед собою одну головну ціль: оснування школи. Це однак потягало за собою потребу переведення відповідного ремонту, а ремонт грошей. Це є причина чому

Кружок вже в перших літах по купні дому, не зорганізував школи. Треба було фондів, треба було багато гроша. Тимчасом загал громадянства не дуже розумів це. Коли одиниці в Зборові і повіті, розуміючи ціль, складали відповідні датки, або давали даром працю свою, загал громадянства цього повіту не викресав такого огню, котрий би дозволив в двох чи трьох літах відреставрувати будинок і очистити від довгу. Зборівщина не здобулася на гідний зрив. Та всежтаки довга послідовна праця свідомих громадян, при допоміг наших емігрантів довершила діла. Днесь маємо будинок майже відреставрований, а в будинку міститься 7. класова народня школа.

Діяльність усіх Старшин Кружка У. П. Т. в Зборові не обмежувалася однак, лише до надбань матеріальної натури. На всіх своїх засіданнях обговорювано організаційні справи, обдумувано спосіб приєднання більше членів. Члени Старшини улаштовували в повіті відчити, котрі мали на меті пропаганду ідеї „Рідної Школи“. Кружок Рідної Школи в Зборові, сповняв до 1933 року функції Повітового Кружка і до цього часу займався отже організуванням Кружків в повіті. Від 1925 до 1936 року зорганізовано в повіті 52 кружки. Кружки основувалися у слідуючій порядку: 1925 року: в Озірній і Залізцях, 1927 в Яцківцях, 1929 в Ярославічах, 1930 в Жуківцях, Манаєві, 1931 в Поморянах, 1932 в Данилівцях, Кабарівцях, Кудобинцях, Метеневі, Мшані, Озерянці, Осташівцях, Підгайчиках, Присівцях, Розгадові, Тустоголовах, Травотолоках, Тростянці Великій, Ярківцях, Кудинівцях. 1933 в Бібшанах, Вовчківцях, Гаях за Рудою, Красній, Лопушанах, Панасівці, Ратищах, Торгові. 1934 у Вертелці, Гарбузові, Залізцях Старих, Коршилові, Махнівцях, Мтинівцях, Ніщім, Нишківцях, Несторівцях, Погрібцях, Реневі, Сервирах, Серетці, 1935 в Білоголовах, Мільні, Перепельниках, 1936 в Беримівцях, Вільшанці, Нетерпинцях.

До Зборова тяготіють також Кружки брідського повіту: в Батькові (1933 р.), в Маркополі (1934 р.) і бережан-

10. 353.

ського повіту: в Плавучі вел. (1933 р.), в Плавучі малій (1933 р.), в Глинній (1933 р.), в Хоростці (1934 р.)

Прийнятий 24. VII. 1925 р. п. Каліцінський, повнив коротко, бо тільки до 23. I. 1926 функцію організатора при кружку „Рідної Школи“ в Зборові. Потім організацією Кружків займалися самі члени Старшини. Їздили вони по селах, виголошували відповідні реферати і засновували Кружки. Систематична однак організаційна праця в повіті почалась з приходом п. Дарії Тершаковець, котра від 15. X. 1933 р. була урядничкою кружка Р. Школи в Зборові. Вона багато причинилася до оснування нових Кружків по селах, як рівнож будила зі сну та побуджувала до праці вже існуючі Кружки в повіті.

Від перших літ існування повоєнного Кружка У. П. Т. в Зборові старалася кожна Старшина ширити ідею „Рідної Школи“ в повіті. Для того час від часу скликувано конференції свідомого громадянства та ширші анкети. Така ширша анкета, на яку прошено представників усіх читалень, кооператив і громадян повіту, відбулася 22. II. 1926. На анкеті було присутніх около 100 делегатів і відпоручник Головної Управи п. Лев Ясінчук. Ухвалено тоді відповідні резолюції і передано Головній Управі. Таких анкет було більше, а всі вони багато причинилися до розбудження життя в повіті і поширення ідеї Рідної Школи. Кружок виконував

Дітчий садок в Мшані (п. Дарії Тершаковець.)

кожний час дуже точно усі розпорядки Головної Управи Рідної Школи. В свій час занявся наш Кружок справою шкільного плебісциту і подбав, що плебісцит переведено у всіх майже громадах. Старшина Кружка вела кожночасно курси для неграмотних, а також займалась організуванням діточих садків. Вже в 1928 р. ведено в Зборові на площі і під фірмою Р. Школи „Діточий Садок“, хоч садком займався місцевий „Союз Українок“. В 1930/31 році існували „діточі садки“ в Зборові, Підгайчиках, Ярославичах, Плавучі великій і в Млинівцях.

В 1932 році вели „садки“ кружки Р. Школи в Мшаній, Зборові, Зборів-Куклинці, Підгайчиках, Ярчівцях, Грабківцях, Кудинівцях і Беримівцях. Дітвора цих садків виступала з вправами, танками і вежами на фестині в Зборові, що відбувся дня 14 серпня 1932.

Найбільше садків в повіті було в 1933 році, бо 22: Данилівці, Осташівці, Сервири, Яцківці, Кудинівці, Кабарівці, Підгайчики, Залізці, Гаї за Рудою, Зборів-місто, Зборів-Кук-

Дітвора садків, на святі діточих садків (фестині) дня 20. VIII. 1933.

линці, Перепельники, Присівці, Ярчівці, Плауча Вел., Воло-
сівка, Мшана, Беримівці, Озірна, Плавуча Мала, Глинна,
Тустоголови. Як бачимо ідея Р. Школи і діточих садків
зросла на ґрунті Зборівщини. Це є заслугою Старшини
Кружка, а іменно поїздки членів Старшини в особах Мец.
Миколи Стефанишина, проф. Роя, о. П. Савчука, п. Крох-
малюка і других, що як делегати виїздили на села заснову-
вати Кружки Р. Школи і з рефератами, в яких крім по-
ширювання ідеї Р. Школи і справи оснування школи гово-
рили про потреби закладання по селах в літніх місяцях „ді-
точих садків“. Ці справи реферовано також на двох анке-
тах, що відбулися 6. III. 1933 р., для самого Зборова і 11. бе-
резня для повіту, на котрій були присутні делегати деся-
тьох громад, іменно: Зборів, Тустоголови, Метенів, Каба-
рівці, Беримівці, Кудинівці, Озірянка, Підгайчики, Яросла-
вичі і Присівці. На цій анкеті прийнято відповідні резолюції,
що до поширювання членства, оснування школи, а також

Діточі садки з Осташовець і Даниловець зі своїми провідницями
(п. Петерзіль Евген'я і п. Пас чниківна Мар'я)

Старшина Кружка „Рідної Школи” в Зборові і провідниці
діточих садків, на святі діточих садків в Мшані 20. VIII. 1933.

постановлено однодушно, що кожний з учасників буде усіма силами старатися, щоби в його місцевості та сусідніх заложено „діточі садки“.

20. VIII. 1933 р. відбулося в Мшані свято діточих садків, в яким брали участь садки: з Мшаної, Кабаровець, Осташовець, Даниловець і Кудиновець.

Захоплення діточими садками не устало і 1934 року. Пороблено основну підготовку в повіті і внесено 30 подань в приписанім реченці до Староства о дозвіл. Однак дозвіл по різних ургенсах і рекурсі прийшов щойно з кінцем серпня, так, що Кружки з огляду на спізнену пору зрезигнува-

Дітчий садок з Кабаровець на святі діт. садків в Мшані (п. Рудівна Марія).

ли з ведення садків. В 1935 році ведено в повіті всього 3 садки: в Зборові, де як щороку діточим садком займався „Союз Українок“, в Озірній (провідниця Заворотюк Софія) і в Тустоголовах (п. Кучмінська Софія.)

В 1936 році організовано 16 садків, однак задля браку провідниць лише в 4 садках розпочато працю: в Зборові (п. Магдалина Ярошівна), в Ярчівцях (п. Стефанія Кот), Кабарівцях (п. Антонина Попель).

Хоч Зборівський Кружок „Рідної Школи“ боровся і бореться з великими фінансовими труднощами і довгами, однак уділював часто помочі здібним учням, що не мали защо покінчити середніх шкіл. Також приватній школі Рідної Школи „збірним лекціям“ в Жуківцях виплатив 100 зол. одноразової допомоги. „Рідна Школа“ в Зборові тому, що має власний будинок, була осередком, коло котрого гуртувався весь культурний, просвітянський, кооперативний і сільсько-господарський рух повіту. В домі „Рідної Школи“ розпочав своє життя Повітовий Союз Кооператив в Зборові. Спровадився він до пивниць зараз по купні дому, що стояв ще тоді без даху, без вікон лише мури, а в мурах повно румовищ. В пивницях містився магазин і канцелярія. Було це з кінцем січня 1925 р. В серпні 1925 року, покрито будинок бляхою, а тоді Пов. Союз Кооператив відреставрував собі в партері дому 3 комнати і там перенісся.

В малій театральній салі „Р. Школи“, чи на площі відбувалися і відбуваються Свята, фестини, анкети, конференції,

сходини всіх наших Товариств, бо іншої такої салі в місті нема. Ця саля однак на більші зібрання зовсім не надається. Товариства повітові і місцеві мусять в найскоршому часі думати над будовою великого дому, де була би і відповідна театральна саля і де знайшли б приміщення місцеві Товариства. Днесь, коли школа має вже шість, за рік сім відділів і 200 дітей, потребує вона на своє приміщення цілого будинку і мимо найщирішої волі не зможе відступити руханкової салі на імпрези, ані жадної комнати на домівку для місцевих Товариств.

Рік-річно святковано Шевченківські, Франківські і інші свята чи ювилеї заходом українських, просвітянських установ Зборова, часто-густо з доходами на Рідну Школу. Замітний під цим оглядом був рік 1926., бо зазначився кількома аматорськими виставами і двома концертами, в честь Тараса Шевченка й Івана Франка. Оба концерти уладжено місцевими силами, а дали вони доказ, що навіть при малій чисельності артистичних сил і мистецьких засобів можна досягнути гарні результати. Концерт Шевченка устроений заходами місцевих Товариств при співучасті місцевого, мішаного хору, під батutoю дир. Снітинського, що хоч виконував трудніші музичні композиції, однак задоволів навіть вибагливих слухачів, перейшов під вокальним оглядом зовсім гладко і справно. Вступне слово про значіння Шев-

чення для української нації виголосив др. Володимир Левицький. Франківський концерт, устроєний рівнож заходами всіх місцевих Товариств був артистичним пиром для слухачів. У хорі брали участь місцеві інтелігентні сили, а проводив хором знаменитий знаний дірігент п. Іван Охримович. Комітет свята, учасники хору і публіка оцінили велику працю, яку вложив п. Охримович при вивченні хору і устроїли йому підчас свята симпатичну овацію. (Діло, 17. VIII. 1926.

Величаво відсвятковано в Зборові, 50-літний ювілей Рідної Школи 23 серпня 1931 р. Свято складалося з двох частин: 1) Врочистої академії 2) Народнього фестину. Врочиста академія почалася соборною Службою Божою, котру відправив місцевий парох о. дек. Кулик в асисті околичних священників оо. Іванця, Костельного, й Пилипця.

В часі Служби Божої співав гарно хор зборівської читальні „Просвіти“ під управою диригента п. Конопи. Прегарну проповідь, з глибоким патріотичним змістом, виголосив парох з Олієва о. Костельний. На закінчення Служби Божої відіграла орхестра зборівського Сокола національну молитву „Боже великий єдиний“. Теплий погідний день стягнув кілька тисяч народу з ближчих і дальших околиць. Політична влада не дала дозволу на похід з під церкви. Академія відбулася на великому майдані при домівці „Рідної Школи“. Всюди панував гарний лад і дисципліна. Будинок „Рідної Школи“ і весь майдан прикрашено килимами, зеленню і національними прапорами. Академію почав в 1. годині голова кружка „Рідної Школи“ адвокат др. М. Стефанишин промовою, в якій закріплював маси українського селянства до інтенсивної освітньої праці під стягом „Рідної Школи“ та вказував на це, що ця праця повинна бути органічним продовженням нашої вікової культурної традиції. По відспіванні злученими селянськими хорами пісні „Учітеся брати мої“, забрав голос відпоручник Головної Управи „Рідної Школи“ зі Львова проф. Іван Ющишин, котрий зясувавши велике організаційне значіння культурної праці закріплював зі-

браних до творення власної історичної традиції шляхом виховання і навчання молоді в своїх, рідних, шкільних установах. Витали академію о. декан Кукик від читальні „Прогресу“ в Зборові, а др. Гірняк від Клуба „Рідної Школи“ в Озірній. Гарні хорові й музичні продукції, в яких взяли участь селянські хори зі Зборова, Поморян, Грабковець, Кабаровець і Кудиновець та оркестра „Сокола“ зі Зборова, танці дітей, деклямації, привіти, доповняли першу частину свята. В програму народнього фестину входили співи дітей, вправи соколів, діточі гри й забави, вежі, народні танці і забави. Миле вражіння робили вправи маленьких діточок із діточих садків „Р. Школи“ зі Зборова (уч. п. Овадівна), з Плаучі Вел. (уч. п. Войтович), Куклинець (п. Качмарівська), Млиновець (п. Стойкевич-Процикова), Жуковець (п. Палажіївна) і Ярославич (п. Мамчиківна.) Свято полишило незатерте вражіння. (Діло 12. IX. 1931 ч. 204).

З метою поширення ідеї діточих садків, влаштував дня 14. VIII. 1932. клуб Р. Ш. в Зборові фестин з участю діточих садків зі Зборова-Куклинець, Підгайчик, Ярчовець, Мшани і Грабковець. Попис садків на фестині вдавсь дуже гарно, так що гості заохочені гарною та бадьорою поведінкою молодого покоління, в надії на кращу будуччину розходились домів (Діло, 24. VIII. 1932 ч. 186).

Праця Клуба „Рідної Школи“ в Зборові, від початків його оснування була дуже важка, коли взяти під увагу, що зборівський повіт прокинувся найпізніше з усіх повітів Галичини. А прокинувшись по війні застав оплаканий стан. Повіт, що ще зперед війни стояв позаду інших повітів, не мав передових людей і охочих посвятити час народній справі. Інтелігенція, якої було обмаль, в більшій мірі з різних причин, відказувалася від активної участі в громадянській роботі. Селян інтелігентів, які мають інші повіти, Зборівщина майже не мала. Тому й нелегко було зрушити повіт і викресати зацікавлення для ідей Рідної Школи. Була частина громадянства, яка вірила і проповідувала кличі „одно-

го руского народу“ співаючи стару передвоєнну пісню про „єдину неділиму Росію. Вона нетільки що не розуміла ідеї „Рідної Школи“, але до „Рідної Школи“ відносилася ворожо. Однак ясна ідея Рідної Школи перемогла. Муравлина праця ідейних одиниць доконала свого. Днесь зборівський повіт змінив своє обличчя. Треба признати, що до економічного і освітнього піднесення повіту причинилися у великій мірі Кооперація, Сільський Господар, Просвіта і другі товариства, однак не мож заперечити, що „Рідна Школа“ сповняла і сповняє своє посланництво, що їй належиться признання за працю над освідомленням повіту.

10. VI. 1935. відбулися основуючі Збори Повітового Союзу Кружків „Рідної Школи“ в Зборові. До Виділу війшли: голова о. Савчук Павло, містоголова Др Микола Стефанишин, члени: інж. Стойкевич Осип, Корж Теодор, Заяць Микола, Купчик Степан, Крохмалюк Любомир, Левицький Лев, п. Чикалова, о. Ковальський і Др. Василь Дичок. Організаційну працю в повіті перебрав отже, від Кружка „Рідної Школи“ в Зборові, Повітовий Союз Кружків. Він має перед собою велике завдання. Хоч в повіті є вже 52 кружки Р. Ш. однак багато з них є недіяльних, деякі існують лише „на папері“, а в многих селах нема ще взагалі Кружків „Рідної Школи“. Повітовий Союз Кружків постановив собі в найкоротшім часі оживити всі Кружки в повіті і заснувати там, де їх нема. Зараз зачав працю гурток молоді, котрий як Комісія Доросту „Рідної Школи“ має на меті поїздками по селах і відповідними рефератами ширити ідею „Рідної Школи“ та організуючи молодь творити по селах Гуртки Доросту. Члени комісії збираються раз на тиждень і рефератами та практичними лекціями, (як і що говорити і робити на сходинах на селі) поглиблюють своє знання в цім напрямі. Ці ідейні молоді люди мають охоту працювати і ширити рідношкільну ідею. Вони не відказуються поїхати (піти пішком) на села з рефератами, а також збіркою на Рідну Школу, чого доказом є заснування кількох Гуртків Доросту

і збірка на ремонт школи переведена від 26. V. до 5. VI. 1936. в цілім повіті. Деякі села перевели самі збірку, а до многих сіл їздили чи йшли наші делегати і там збирали „від хати до хати“. Тяжко є на передновку дати нашому селянинові більший даток, однак по 1, 2 й 3 яець, радо офірував кожний. Та масовість, хоч датки були нераз дуже малі, принесла суму 667 зол. і 58 сотиків. Збірка ця не покрила й половини видатків звязаних з ремонтом школи, однак дала доказ, що ідея Рідної Школи не чужа широким масам села, що крім малої скількості людей, котрі несвідомі ціли відказуються офірувати даток на „Рідну Школу“, всі радо жертвують на цю ціль відповідно до своєї спроможности. До „Рідної Школи“ має село слабість, сказав один громадянин Зборова. І це є правда. Рідна Школа зуміла виробити собі почесне місце у серці кожного українця мимо цього, що на „Рідну Школу“ мусить громадянство найбільше жертвувати.

Великим здобутком для Рідної Школи в Зборові є 7-класова народна школа. З побільшенням скількості клас дівтори і вчителів зріс бюджет школи. Дня 23. лютого 1936. відбулися Загальні Збори Кружка „Р. Школи“ в Зборові, а в склад вибраної Старшини ввійшли: Мец. Микола Стефанишин голова, Баранчук Василь містоголова, Рак Петро секретар, Чучкевич Роман господар, Корж Теодор скарбник, Купчик Степан бібліотекар, Михайло Мельник член старшини. Нововибрана Старшина станула перед тяжким завданням і великою відвічальністю, знайти фонди на відповідне поставлення школи і її удержання. Щоби облегчити працю Старшині, винесли Загальні Збори побажання, щоби Старшина Кружка покликала на основі 25 параграфу статута фінансову Комісію. На голову Комісії намічено о. дек. Кулика, котрий разом з п. Павлом Раком, абсольтентом прав згодився опрацювати статут Комісії. Такий опрацьований статут приняла Старшина Кружка на своєму засіданні дня 16. III. 1936. Арт. 2. статуту каже, що метою фінансової Комісії є зорганізування добровільних жертв на субвенцію

української приватної школи „Р. Ш.“ в Зборові. Арт. 3. Діяльність фінансової Ком. обнімає терен Повіт. Союза Кружків „Рідної Школи“ в Зборові“.

Арт. 4. „В склад Фінансової Комісії входять: представники Кружків „Рідної Школи“, читалень „Просвіти“, Кооператив, Кружків „Сільського Гоподаря“ та активні громадяне, яких Старшина Кружка „Рідної Школи“ в Зборові запросить“.

Арт. 5. „Фінанс. Комісія на своєму першому засіданні вибирає провідника, містопровідника, двох секретарів, а касіером є кожночасний касіер Кружка „Рідної Школи“ в Зборові“.

Арт. 6. „Старшина Кружка „Рідної Школи“ має право брати участь в засіданні Фінанс. Комісії з рішачим голосом, а члени Фінанс. Комісії в засіданнях Старшини Кружка „Рідної Школи“, з дорадчим голосом“. Такі артикули містить в собі статут Фінанс. Комісії. На засіданні Кружка винесено додаткову постанову: „Повстають дві Фінансові Комісії, одна при місцевім Кружку, а друга при Повітовім Союзі Кружків. Щоби однак вони працювали однозгідно, входить місцева Фінансова Комісія у склад повітової і провід місцевої є силою факту проводом повітової Комісії“.

Фінансова Комісія відбула засідання, на котрім головою вибрано о. дек. Кулика, містоголовою п. Павла Рака, секретарями: п. Чучкевичеву і п. Качмарівську, касіером: касієра Кружка Р. Школи і Повіт. Союзу Кружків п. Коржа Теодора.

Фінансова Комісія видала вже кілька обіжників і задумує на днях розпочати акцію в повіті, для придбання фондів на потреби школи. Плян, який собі намітила Фінанс. Комісія дасться легко виконати, не обтяжує однак надмірно громадянство повіту. Фінансова Комісія сподіється, що кожна наша установа, кожне Товариство в повіті, згодиться деклярувати добровільно хочби одного золотого місячно на „Рідну Школу“, а кожний громадянин зложить добро-

Члени Старшини Клуба „Рідної Школи“ і Фінансової Комісії при Клубу
Рідної Школи в Зборові.

вільно місячно даток відповідний до свого заробітку. Чи ж кожна господиня не може відложити двоє яєць, а кожний курець відмовити собі 2-3 папіросів у місяць в користь Рідної Школи? А знаєте яку суму зложив би в цей спосіб цілий повіт? Дуже легко мала би з цей спосіб „Рідна Школа“ щомісяця 1000 золотих! Фінансова Комісія вірить, що ціле громадянство піде на зустріч її плянам і в цей спосіб забезпечить існування так дуже потрібної для нашого повіту школи.

15. літ праці принесло гарні овочі. У власнім, гарнім будинку існує 7-класова вселюдна школа. В школі вчиться дітворі Зборова і Зборівщини, а число учнів більше з кожним роком. Ідея „Рідної Школи“ заціплена на ґрунті Зборова прийнялася і поширюється, плекана добрими рідношкільними провідниками. Ціла суспільність Зборівщини йде на зустріч рідношкільним кличам з вірою на краще завтра. З веселими думками, бодрі духом, сильні в постановах,

Дітвора 7. кл. школи „Рідної Школи“ в Зборові зі своїми учителями.

в згідливій співпраці йдуть за кличами „Рідної Школи“ молоді й старі, багаті й бідні, вчені і невчені. Кожний сповняє свій обов'язок супроти „Рідної Школи“, як може дбає о її добро, бо вірить, що Вона навчить молоде покоління своє любити і своїм дорожити, що Вона навчивши і приготувавши молодь до життя, виробить сильні характери, сповнить блискучо своє завдання і оздоровить хорий і знесилений невдачами організм нації. Хто виконуючи працю вірить свято, що довершить діла, цей половину праці вже виконав.

Зборівщина має половину праці за собою!

МОЯ ЛЮБОВ.

ЛЮБЛЮ В ПОГІДНИЙ РАНОК СОНЦЕ
І МІСЯЦЬ СРІБНИЙ В ЯСНУ НІЧ,
ЛЮБЛЮ САДКИ, КВІТКИ В ВІКОНЦІ
І ГАРНИХ КАЗОЧОК БЕЗЛІЧ.

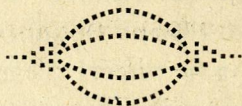
ЛЮБЛЮ СОНІЛКИ ЗВУЧНІ ТОНИ
І ТИХУ ПІСОНЬКУ ЖЕНЦІВ,
ЛЮБЛЮ, ЯК В ЦЕРКВІ ДЗВОНЯТЬ ДЗВОНИ,
ЯК ЛЛЄТЬСЯ РІЧКА З ГІР, ВЕРХІВ.

ЛЮБЛЮ КРАСУ, ВЕСНУ І СИЛУ!
ТАНОК І ГРУ В СВОБІДНИЙ ЧАС,
ЛЮБЛЮ З ДУШІ ГЕРОЙСЬКІ ДІЛА
ЗА ВОЛЮ, ПОТУП І ГАРАЗД.

НАД ВСЕ ОДНАК НАД ЯСНУ ДНИНУ.
НАД СОНЦЕ, МОЛОДІСТЬ, ВЕСНУ!
ЛЮБЛЮ НАШ ЛЮД, ЛЮБЛЮ ВКРАЇНУ!
НАД ВСЕ ЛЮБЛЮ ЛИШ ВІТЧИНУ!

ПАВЛО БОГУЦЬКИЙ.

Передрук із „Світа Дитини“ р. 1925. стр. 36.

РІДНА ШКОЛА ВИХОВУЄ МОЛОДЕ ПОКОЛІННЯ.

В цілому світі йде боротьба о існування. В природі, в звіриннім світі й у людей можна на кожному кроці бачити змагання. Люди це є сотворіння, що мають розум, борються з природою, звірятами, а також ведуть боротьбу між собою. Людина прийшовши на світ, починає боротьбу. Слабе, немичне дитя від першого дня свого існування мусить змагатися. Воно кричить, махає рученятами, чи ніжками, (якщо вони вільні) плаче аж червоніє і вкінці осягає що хотіло. Воно береться, змагається і домагається чогось, або не хоче. А зажурена мати питає себе, чи дрругих: „Чого воно плаче? Що воно хоче? Що йому треба?“ Відповіді від дитини не має. Воно не вміє говорити. Щойно минає відповідний час, а дитина починає, вимовляти слово по слові. Вчиться! А говорити вчить дитину мама, батько, сестричка, братчик. Всі, що живуть і перебувають близько дитини, котрих вона чує і бачить. Бо дитині при навчанні мови є помічні слух і зір. Боротьба змагання стає дитині легшою, коли навчиться говорити, коли може висказати це, що хоче. Та з цею хвилиною не кінчається змагання її, а прибувають нові та нові. В природі нема однак справедливості. Є діти сильні, добре збудовані, нормальні, то знов хорі, немичні, з різними органічними блудами. Є дитина, котрій доля судила родитися в палаті, а другу повила мати в бідній хатині. Не однакові мають всі діти переживання і не однаково, та не з одними перешкодами всі змагаються. Чим менше перешкод в житті людини, тим кажемо, що вона щасливіша. Повинністю-обовязком старшого покоління є старатися приготувати молоде покоління до життя. Значить, дати можливість успішно боротися з життєвими перешкодами. Цей обовязок тяжить на родичах, що своїй

дитині повинні дати засоби до поконування усяких перешкод, які дитина може стрінати на дорозі свого життя. Це промощування дороги своїй дитині звано вихованням. З любовію глядить мати й батько на свою дитину і раді би небо пригнути своїй одиначці, чи своєму мізинчикові. Часто-густо надмірна, необдумана любов родичів робить з дитини каліку, котра стрінувши в житті перешкоди, до котрих вона не звикла, мучиться, чи гине. Тому перестрігає поет:

„Ей, мати, мати, не пести так сина,
Бідна на світі пещена дитина.
Бо світ не батько, а доля не ненька,
Не вдержить бурі, билини мякенька“.

Любов родичів мусить бути розумна. Вони повинні приготувати дитину до життя так, щоби дитина уміла дати собі раду з усіма небезпеками, які може в дорозі стрінати. Часи змінюються. Тому 50 літ жило у селі 2 чи 3 „мудрців“, що уміли читати і писати. Днесь мало є таких, котрі не вміють цьої штуки. В давніх часах орали люди деревляними плугами, а за кілька десятків літ, будуть може сміятися з цих, що поганятимуть воли, чи коні, а піхотою будуть йти за залізним плугом. Всьо буде виконувати машина. Чому це так? Бо світ поступає, вчиться, змінюється, росте культура. А хто не піде з поступом часу, цей остає позаду других, того приглотить життя, що вимагатиме все нової і нової підготовки. Відноситься це і до цілого народу, до цілої нації. Горе цьому народові, що все йтиме в хвості, бо він завсіди прийде пізно, а збиратиме лише останки, це що полишили другі. Як людина, так весь народ мусить бути вихованим то є підготовленим до обставин, до життя. Родичі повинні дитину так виховати, щоби вона в житті могла поконувати стрічні перешкоди.

Чоловік складається з душі і тіла. Тіло є місце, де душа має свій осідок. А тому, що воно так є, мусить

впливати тіло на душу, а душа на тіло. Тож не буде добре, коли розвиватимемо лише здібності тіла, а душу понехаємо, як і противно, бо „в здоровім тілі, здорова душа“. Родичі повинні бути свідомі, в який спосіб мають виховувати свою дитину. Від виховання одиниць, залежить виховання цілої нації. А виховування це трудна штука.

Обов'язком родичів є займатися своєю дитиною до часу, аж вона дасть сові сама раду. Це довг, який вони сплачують. А довг цей затягнуви у своїх родичів, котрі також виховуючи їх, сплачували довг.

У вихованні дитини можемо намітити п'ять очерків: Перший очерк, це перший рік життя, Це є час немовляти. Другий очерк триває два дальші роки. При кінці третього року життя дитина бігає вже, говорить і починає дещо розуміти. Око матері ходить всюди за дитиною, глядить і береже від якого нещастя. Від 3 до 7 року життя переходить дитина т. зв. дошкільний вік. Це є очерк третій. Дитина зачинає розуміти свою мову і пізнавати світ-окруження. Є це час, в котрім дитині треба багато свіжого воздуха, сонця, відповідної поживи, бо вона в тім часі найбільше росте. Тяжко є матері, котра через цілий день є занята в полі чи городі, займатися дитиною тільки, кільки вимагає цей вік. Діти в тім віці дуже усім цікавляться і тому вимагають великої опіки і нагляду. Серце батьків боліє, що вони через працю, котра приковує їх до рілі не можуть сповнити свого обов'язку супроти дитини. Буває в цім очерку багато нещасть. Трапляється, що діти калічують, нераз на ціле життя, ато й гинуть. Діти живучи без опіки спричиняють часто-густо огонь, котрий нищить нераз й ціле село. Без опіки набирає дитина злих навичок, котрі остаются на ціле життя, змінюючи навіть характер-вдачу дитини. Тут стають в пригоді „дитячі садки“. Ті садки мають дати дитині це, чого не може дати їм мати, занята роботою. „Садок“ полишається дитині ціле життя в пам'яті. Там серед забав, співів, розмов і гурту дітей, минає дитині

мило час. В садку дитина дуже багато навчиться, дуже багато скористає. Приготовляється до дальшого життя, щоби нові перешкоди, які стріне, могла легко поконати. Бо прийде шкільний очерк. Прийде час, коли вже дитина мусить вчитися читати, писати, мусить пізнати трудніші річи. Шкільний очерк триває до 15 року. По ній слідує п'ятий пошкільний очерк, час, в котрім молодець дозріває фізично і духово, а кінчиться він, в 21 році життя. Кожний очерк життя має отже свої вимоги, має програму, котрої мусять придержуватися виховники. Не є обоятним для нації, як виховуються її одиниці, бо з одиниць складається нарід. Зрозуміли це наші недавні предки і їм завдячуємо днесь існування так користного Товариства яким є Рідна Школа. Бо Рідна Школа думає над виховання українського покоління почавши від 3-ого року життя.

Рідна Школа дбає про заснування „дитячих садків“ в найглибших навіть закутинах нашого краю. З кожним роком росте число „садків“ з усіх сторін можна читати дописи, як гарні успіхи досягають вони, як тішуються ними наші села. Для дітей від сьомого року життя творить Рідна Школа школи. Дбає отже, щоби в тім віці мала українська дитина свою школу, де стала би характер і підготовлялася до дальшого життя. Для старшої дітвори удержує Рідна Школа гімназії, промислові і торговельні школи, різного роду фахові школи та курси. Подумала Рідна Школа і над цим, щоби молодь, котра вийшла зі шкільного обов'язку не ходила самотас, не підлягала різним шкідливим впливам, не деморалізувалася і тому творить Гурти Доросту Рідної Школи. Молодь позашкільного віку має знайти там опіку, а її енергію маєтись звернути у хосенному напрямі, щоби з цієї молоді виростили здорові тілом, чесні, ідейні і характерні члени нації.

Рідна Школа журиться вихованням молодого покоління у всіх очерках життя. Сповняє вона дуже важне діло. Бо від виховання молодого покоління залежить доля народу

Як важне є виховання молодого покоління, виховання малої дитини, доказує на ясно історія.

В давніх часах, коли ще Турки нападали на Українські землі, забирали в неволю малих дітей. В неволі виховували їх в своїй, бісурманській вірі, вчили бісурманської мови, та робили з них своїх найвірніших підданих, так званих яничарів. Яничарі йшли до бою перші, та були найстрашнішим військом. Нищили, палили й грабили українські села, а людей убивали і забирали в ясиф. Вони не знали, що ті всі, котрих убивали, це їх матері, батьки, сестри і браття, ті села котрі палили це їх рідні села, це їх Батьківщина. Так змінило їх душу виховання.

Рідна Школа старається виховати дитину в національнім дусі, а також приготувати молодь для практичного громадянського життя. Від 1881 року боролася Рідна Школа, під назвою Українського Педаг. Товариства за українську народну школу. Народні школи, семінарі, виділові школи, інститути, бурси дали тисячі вихованців, що їм український народ завдячує не одно діло, яке в чималій мірі прискорило національне відродження. Людина не родиться з готовим поняттям про світ. Поняття ці виробляє окруження, дім, школа, товаришування і т. п. Виховання має сталити моральні сили молоді для щоденної боротьби, а ці сили це внутрішня міць, що дасть змогу переносити всякі нещастя і невдачі, не допустить до надмірного зросту гордощів, запалить до великих діл і скріпить увагу на головну нашу мету. Кожний нарід, що хоче плекати свою культуру, мусить мати свою національну школу, бо тільки вона зможе піднести прикмети народу і узгляднати інтереси і вимоги рідної нації. Ніякий культурний нарід не може обійтися без такої шкільної організації, якою у нас являється Рідна Школа. На Рідну Школу треба глядіти як на ідею, але також як на реальне діло. В однім і другім случаї вимагає вона чимало жертв. Як кооперацію, господарські фінансові і промислові наші спроби приходить нам високо цінити,

то однак треба зазначити, що громадження лише майна і гроша не вистарчає людині. Скріплюючись під господарським оглядом, мусимо двигнути питьому, свою духову культуру.

Це якраз має на меті Рідна Школа. Виховуючи молодь кладе вона трівкі підвалини для життя-буття нації. В своїх школах виховує вона будучих добрих кооператорів, просвітанських працівників, бібліотекарів тощо, яких по селах так мало. Рідна Школа це не підприємство, що оплачується фінансово, однак вона є невмірущим капіталом, який згодом оплатиться стократно. Значіння виховання нашої молоді в Рідній Школі розуміє дуже добре українське громадянство і доказує це ділом. Весь український нарід спочуває змаганням Рідної Школи. По всіх закутинах нашого краю, складають добровільно жертви на Рідну Школу, діти, молодіж, старці, зарібники, богачі, селяни й інтелегентні працівники. Кожний розуміє, що треба Рідній Школі пособити. Кожний знає, що Рідна Школа, це всенародна організація, і що так великі ідеали, з так високою ціллю як Рідна Школа, здійснюються тільки трівалою, одностайною і плявною працею цілої суспільності.

Це зрозуміння ясної ідеї і цілі, та великого значіння Рідної Школи загалом, свідчить найкраще, що, Рідна Школа виховує нашу молодь так, як вимагає інтерес нації і що в нас являється вона, як конечна дорога, по якій наша здорова нація дійде до найвищої мети.

ПІСНЯ ШКОЛЯРІВ „РІДНОЇ ШКОЛИ“ ім. св. Володимира і Ольги у Вінніпегу.

(На арію: „Гей там дітвора українська йде“)

Гей неначе птиці у вирай
Кинула нас доля в чужий край,
Кинула за море в чужий світ,
На невпинну працю, горе й піт.

Ми українські діти з чужини,
Однак вірні слуги Вітчини,
Хоч нас розділяє океан,
Та нам серцем близький рідний лан.

Хоч нас розділяють сотні миль
Але в ріднім краю наша ціль.
Для нього жертвуєм весь наш труд,
Бо кохаєм наш український люд.

Його кров у жилах в нас пливе,
Його дух у груди в нас живе,
Його важкі пута нас далять,
Його їдкі рани нас болять.

Його давна слава нас манить,
Ми лишень для нього хочем жить;
Як кохати хочем в гаразді,
То й тепер не кинем у біді.

А щоб наші сили покріпить,
Щоб неправду злющу побідить,
В своїй Рідній Школі учимось,
Своїм рідним словом гордимось.

І нам Рідна Школа вкаже шлях
Злетіти до правди наче птах.
І ми вірим твердо у той час,
Що воскресне сонце для всіх нас.

Засіє в блисках волі край,
Розіветься пишно рідний гай,
І ми всі зберемось, як один
Піднімати славу з під руїн.

ДО РІДНОЇ ШКОЛИ!

„Мамо! Дивіть, як багато хлопців йде до міста. Пустіть мене з ними“—просив малий Михась. Зависним оком глядів на гурток школярів, що весело поспішали з книжками під пахою, чи на плечах в торбині. Цей звязав собі книжки маминою хустиною, щоби не порозгублювалися, а сей знова звязані гарасівкою книжки, положив на голову, та старається нести голову просто-рівно, щоби книжки не впали в болото. Хлопці весело гуторять, а Михась вибіг за ворота, та трохи не плаче з жалю. Непереможна сила тягне його за ними. Відпровадив їх очима за горбок. Глядів, аж зникли.

Сумний вернув. Мама зварила смачненької каші, поставила глечик молока, та Михасеві не смакує. Заєдно думає про хлопців, усе має перед очима цей веселий гурток дітвори. „Мамо пустіть мене до школи. Я так хочу ходити разом з хлопцями. Я вас завжди слухатиму, а робити буду, що лише скажете. Пустіть лише мене до школи“—просив хлопчина. Мамі жаль стало свого мізинчика. „А чи ти знаєш, як до міста далеко? Та ти ще не здужаєш так щоднини бити ногами“, вговорювала мати. Але Михась недався легко збути. Він мусить ходити до цієї школи, що ходить Івась, Петро, Данило і другі. Правда вони о один рік старші від нього, але він також вмів би як вони ходити. „На другий рік підеш і ти Михасю з ними“ казала мати. „Купимо тобі книжки, чоботи і нове убрання, та підеш вчитися. Вони ходять до Рідної Школи, тож і тебе там пішлемо“. „Коли я мамо дуже хочу вже цього року ходити до Рідної Школи. Хлопці оповідали мені, що там так гарно, весело. Є багато хлопців з різних сіл. Вчать всі радо, читають багато книжечок, співають, грають вистави, а навіть вчать танцювати. От Івась Мороз оловідав, що зразу дуже не йшло йому. Ноги чомусь не слухали, хлопці сміялися, як він падав. Але він нічого собі не робив

з цього. Так довго мучився, аж навчився. А тепер як піде навприсюдки, то всі аж охкають. А як він уміє читати! Як возьме книжку на пасовиську, та почне читати, то всі діти посідають вколо нього тихенько та слухають. От в суботу читав оповідання з недавноминулих днів „Наші Соколята“, то знов в неділю про мудру і відважну дівчинку Олесю, що завела Татар в багно. Рідне село хотіла вона ратувати від них, і через це згинула від ножа Татарина. Івась так гарно читав, що дівчата аж плакали, а ми хлопці, також хотіли плакати, однак соромно було, тому лиш ховалися один за другого, або прилягали нижче до землі“.

Так оповідав Михась мамі, а й знов просив, щоби мама пустила його до школи. Вкінці мама згодилася поговорити з батьком, а далі повела свого Михасика до Рідної Школи.

Михась радий ходив щоднини до школи. Зразу був несмілий. Та незадовго привик.

Навчився гарно читати й писати, довідався багато з історії, географії і кооперації, та пізнав різні явища природи.

Пройшли літа... З малого Михася виріс статочний молодець на потіху батьків, а славу села.

Вечером сяде коло стола й читає. А тато і мама слухають, тішуться одинаком, раді що мають такого доброго мудрого сина. Читає він їм веселі оповідання, читає про наших предків, князів, гетьманів, про сонце, зізди і землю. Богато довідалися нового.

Михась провадить тепер в читальні бібліотеку, а Івась Мороз веде кооперативу, Петро Грищук намовив людей, щоби заложили молочарню. Є в селі і амат. гурток, котрий дає часті вистави, а провідником його є Василь Климів, також ученик Р. Школи.

Радіє село, що має добрих працівників.

— — — — —
Минуло декілька літ, а село змінило своє обличчя.

В середині села побудовано великий будинок, де містяться всі установи села. Дім побудовано власними, спільними силами. На поклик Комітету будови зійшлися всі хлопці села, викопали фундаменти, господарі привезли камінь і пісок. Самі випалили вапно. Самі наробили і випалили потрібну кількість цегли. При будові працювало даром ціле село.

Справно і скоро йшла праця. Кожний чим міг причинявся до будови цієї святині села. Дружна праця увінчалася гарним успіхом. Село має днесь кооперативу, що торгує усім. Люди не тягнуться вже в дні торгіві до міста, бо знають, що кооператива купить усе що мають до продажу і платить найбільші ціни. Знають вони також, що всьо можуть купити у ній по найнищих цінах.

Дуже гарно розвивається молочарня. Люди розуміють, що треба тримати добру расу коров і добре їх годувати, щоби мати пожиток.

Моральний рівень села піднісся. Зросла свідомість, зріс добробут. А то все через цього Михася, що так рвався до Рідної Школи, через Івася, Дмитруня, Петра, Данила і других, що не жалували ніг ходити щоднини до міста, а в першій мірі завдяка їх батьків, що посилали їх до Рідної Школи.

РІДНА МОВА.

Мово рідна, слово рідне, хто вас забуває,
Той у грудях не серденько, а лиш камінь має.
Як ту мову мож забути, котрою учила
Нас всіх ненька говорити, ненька наша мила ?

Як ту мову мож забути ? Таж звуками тими
Ми до Бога мольби слали ще дітьми малими ;
У тій мові ми співали, в ній казки казали,
У тій мові нам минувшість нашу вповідали.

Мово рідна, слово рідне, той хто вас стидаєсь,
Хто горнеться до чужого, того Бог карає ;
Свої його цураються, в хату не пускають,
А чужії де лиш стрінуть усі обминають.

Ой, тому плекайте, діти, українську мову,
Вчіться складно говорити своїм рідним словом.
Мово рідна, слово рідне, хто вас забуває,
Той у грудях не серденько, але камінь має.

ІЗИДОР ВОРОБКЕВИЧ.

ВДЯЧНИЙ СИН, ДОБРІЙ МАТУСІ.

...Цвинтар. — Сонце ледви-ведви збудилось і своїми золотистими лучами пробивається через низку плачучих беріз. Освітило воно й могилу, що сумна, сховалась між берізками. А могила вся в білім цвіті черемхи, упоена її запахом. Довкруги багато могилок.... Занедбані, забуті.... А на могилі з черемхами новий, дубовий хрест!... На хресті напись: „Тут спочиває....., моя добра Матір“.

— До могили прямує мужчина. Сумно ступає. Вже волосся де-не-де сиве, лице пооране зморшками літ... — На гріб поклав китицю білих конвалій... Прикляк. Одна-друга сльоза скотилася додолу й сховалась в зелені могили. Згадав минуле... — — — Вона його малим доглядала, нестила. Плакала, як виряджала до школи, плакала, як прийшлося розлучати зі сином — стрільцем. — Вона знала, що він мусить йти між люди, мусить йти боронити рідного краю, однак плакала, бо материнське серце боліло... Вона була добра, дуже добра. Ніколи не чув від ньої злого слова, ніколи жаднього докору, хоч нераз й докучив своїй матінці... Не одно гірке слово прийшлося їй почути від свого сина... Змовкала, хоч серце з жалю кровавилось часто...

Все згадує тепер і сум, великий сум, огортає душу... Нема її між живими. Якби жила, він руки—ноги цілувавби, щоби подякувати за всі добродійства, яких зазнав від ньої, щоби ублагати прощення за прикrostі, які їй часто-густо заподіяв! — Як кликала Вітчини до оборони не казала: „не йди“, Вона виховувала сина й учила любити свій нарід, свою Вітчину! Пращався з веселими думками. Вірив в побіду, та прийшлося покидати рідні сторони... Доля не щадила колючок. Тинався по степах України, хорий, знесилений... А матінка з жалю, з горя вмерла. Вернув і застав гріб своєї матусі. Оправив, засадив цвітами, поставив хрест і дав напись. — Часто заходить на могилу, де спочиває його найдорожча Матінка. А кличе його її чиста, ясна любов, яка з могили ще радаби помочи своєму синові. Йому добре тут. Спокійно, під крилими любови вмерлої матусі...

РІДНА ПІСНЯ.

Наймиліша для нас в світі
Се пісня рідненька,
Вона будить любов, діти,
Чарує серденько.

І розважить, приголубить
І правду розкаже,
Душу хору, серце збудить,
Ясний шлях покаже.

Пісня рідна й слово рідне
Се батько і ненька,
Хто не любить її широко,
Тому жить гіренько.

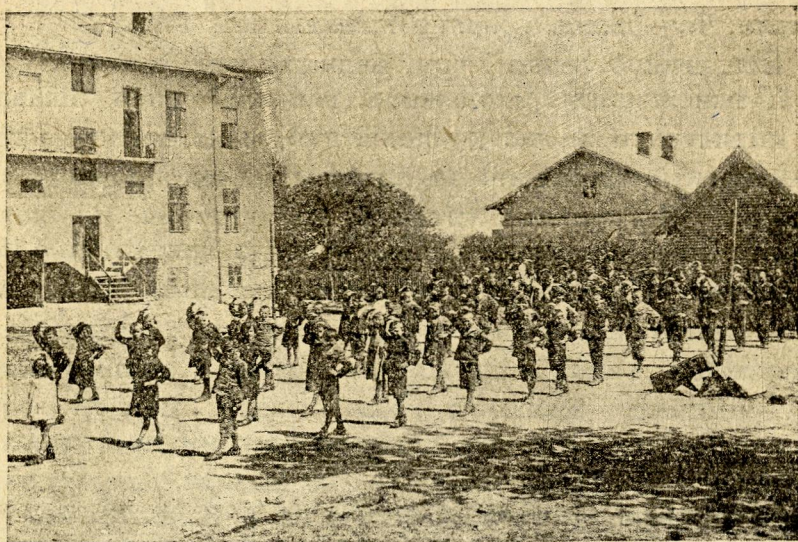
Пісня — сила, сонце ясне,
Наука, просвіта —
Тож любіть ви рідну пісню,
Українські діти!

Не цурайтесь свого слова,
Співайте усюди,
То нас чужі пошанують,
Скажуть, що ми люди!

Вінніпер, 1923.

Передрук з „Світа Дитина“ 1923. стр. 121.

С. М. ДОРОЩУК.

Вправи учнів Р. Школи в Зборові.

ГАРНИЙ ПРИКЛАД ГІДНИЙ НАСЛІДУ- ВАННЯ!

Читаємо в часописі „Рідна Школа” з 15. VII 1936:

Селянин з Ланшина п. Бережани, п. Дмитро Вітвіцький з нагоди свого вінчання з п. Марією Захарків, зложив на Рідну Школу 50 зол. Якщо зважити, що п. Дмитро Вітвіцький має всього-на-всього 3 і пів морга поля, то повища жертва це ознака великого розуміння ваги Рідної Школи в житті українського народу, це гарний культурний подвиг українського селянина. Маємо надію, що за цим гарним прикладом підуть і другі молодята і весільні гості по всіх громадах української землі і кожную нагоду використають на збірку між знайомими в часі весілля чи іншого родинного свята, бо на таку збірку не треба дозволу адміністраційної влади.

Вежі учнів Р. Школи.

**Виназ принагідних збірок на Р. Школу
від 15. III. - 16. VI. 1936.**

В Ярославичах: Іван Богач, на хрестинах у п. Рака зібрав 6'05 зол., на весіллі у п. Луця Гуменного 1'50 зол. з пушки Р. Ш. в коо-

перативі 1 зол. — В Івачеві: п. Н. Савчукова з Присовець, збрала на імянинах у о. Городиловського 2'22 зл. В Славній: з акафісту 1'10 зл. В Коршилові: п. Гнат Мочук з весілля 5'60 зол., п. Іван Мочук збірка з весілля Петра Рйжого і Ксені Грицишин 1'32 зол. — В Кудинівцях: Окружний Михайло, збірка з весілля Наконечного Михайла 3'25 зол. — В Сервирах: 6 літні діти, Святослав Бородайко і Богдан Молчко збрали на забаві 75 сот. — В Мшаній: з пушки в кооперативі „Єдність“ 2'00 зол. В часі Великодніх Свят збрали в церкві в поодиноких громадах: Підгайчики: 9'54 зол., Торгів: 4'01 зол. Гарбузів: 4'45 зол. Лопушани: 4'15 зол., Вірлів: (кооператива) 2'00 зол. Тростянець Вел.: 3'00 зол., Присівці: 9'10 зол., Плавуча Вел. 6.01 зол., Коршилів: Кружок Р. Ш. 2'15 зол., Чит. „Просвіта“ 1'50 зл. Беримівці: (дохід з вистави) 4'00 зол., Кальне: 2'00 зол., Славна: 3'00 зол., Жуківці: 1'61 зол., Мшана: 11'68 зол., Білківці: о. По-знахівський 50 сот.

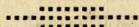
жив. цвіти з вистави п. з. „Соняшник“ яку відіграла дітвора школи на Святі Матери

ВИКАЗ ЗБІРКИ

переведеної від 26 V. — 5. VI. 1936, на ремонт будинку „Р. Ш.“ в Зборові.

Мшана 21'50 зол., Жуківці 4'40, Озерянка 13'57, Беремівці 9'24, Присівці 15'43, Коршилів 5'31, Плісняни 6'97, Яцківці 20'10, Храбузьна і Гукалівці 4'96. Вірлів 2'50, Грабківці-Млинівці 13'30, Тростянець 12'35, Білокерниця 6'27, Торгів 11'00, Кудобинці 10'35, Кудинівці 11'52, Манаїв 12'21, Сервири 12'95, Гнидава 5'00, Лопушани 8'25, Цецова 11'78, Жа-

биня 3'81, Івачів 5'36, Погрібці 6'28, Бзовиця 5'36, Зборів-Футори 8'21, Ярчівці 20'60, Красна 6'02, Кальне 3'63, Несторівці 7'47, Монилівка 9'48, Ярославичі 10'30, Вертелка 846, Славна 9'01. Підгайчики 11'45, Метенів 11'00, Вільшанка 10'60, Бібцани 2'65, Зборів-Куклинці 19'65, Білоголови 10'35, Поморяни 8'95, Зарудя 4'30, Данилівці 16'90, Кабарівці 15'01, Озірна 19'81, Волосівка 1'00, Чистопати 6'20, Хоростець 8'20, Вовчківці 11'87, Богутин 11'21, Підгайчики (о. Крохмалюк) 5'00) Підгайчики (п. Гуральова 4'00, Зборів місто 54'85, Плавуча вел. 5'00, Товстоголови 19'72, Юзефівка 6'19, Залізці старі 6'79, Гаї Розтоцькі 9'38, Оліїв 8'37, Залізці Нові 19'65, Гаї за Рудою 9'90, Нишківці 6'35, Зборів-Футори 5'00, Перепельники 10'10, Махнівці 5'18, Ярчівці (кооператива „Нове Життя“) 5'00, Товстоголови, Кружок Р. Ш. 1'40, Товстоголови, Бартошевич Михайло 1'00 зол. Р а з о м 667'58 зол.

Доповнення на підставі документів, одержаних по видрукуванні перших сторінок „Альманаху“.

Кружок У. П. Т. в Зборові відновлено в 1922 р. а першим головою був о. декан Василь Кулик. Діяльність цієї першої повоєнної Старшини обмежувалась до збирання членських вкладок і переводження збірок на Р. Школу з припоручення Головної Управи.

На Загальних Зборах, що відбулися 3. липня 1923 р. вибрано головою п. Данила Роговського, м. гол. Андрія Галамая учителя з Махновець, секретарем п. Осипа Маланчука студ. прав в Кабарівцях, касієром п. Марію Ласійчукову, членів виділу: п. Проскурку Василя учителя в Івачеві і п. Дениса Ладу, учителя в Монилівці.

В склад Старшини вибраної на Загальних Зборах дня 12. VIII. 1924 р. входив як касієр п. Григорій Швець, урядник каси в Зборові, а не п. Ласійчукова, як передше подано. Також членом Виділу був п. Андрій Сеник, а не Денис Лада.

Американський Нью-Йорський Комітет установив в липні 1927 р. контрольну Комісію, для перевірювання рахунків Кружка, а склад Комісії входили: дир. Осип Маланчук, п. А. Назаревич, п. Ілія Костишин, п. Іван Паньків і п. Михайло Заяць.

Кожний Кружок Р. Школи і усі українські товариства в повіті повинні урядити фестин, концерт, попис, забаву, чи іншу імпрезу в користь 7-ми кл. школи „Рідної Школи“ в Зборові.

З нагоди весіль, похоронів, хрестин, товариських сходин і т. п. не забудьте перевести між знакомими збірку на Рідну Школу!

Кожна господиня відложить у місяць 2—3 яець, а кожний курець відмовить собі 2—3 папіроси. Гроші за них зложить на Рідну Школу!

Зауважено друкарські похибки:

стр. 7.	5.	ряд промисловисти	=	промисловости
	9.	„ піднесні	=	піднесенні
стр. 8.	24.	„ найблищий	=	найвищий
	27.	„ повідомляти	=	повідомила
	32.	„ отворення	=	утворення
стр. 9.	посл. ряд	засідні	=	засіданні
стр. 11.	22.	„ Школю	=	Школою
	23.	„ конений	=	кожний
стр. 16.	6.	„ Старшини	=	до Старшини
стр. 25.	3.	„ о. декан Кулик	=	о. декан Кулик
	19.	„ з участю	=	участю
стр. 31.	5.	„ сонілки	=	сопілки
	12.	„ потуп	=	поступ
стр. 34.	9.	„ зятягнуви	=	зятягнули
стр. 35.	14.	„ виховання	=	вихованням
	25.	„ підлягали	=	підлягала
стр. 36.	2.	„ на	=	нам
стр. 41.	21.	„ завдяка	=	завдяки
стр. 43.	25.	„ Вітчини	=	Вітчина
	останній	„ крилими	=	крилами

Фабрика хемічних виробів

О. ЛЕВИЦЬКА і Ска у ЛЬВОВІ

вул. Кордецького 51.

Тел. 260-04. ПК 503.781.

— власні вироби найкращої якості: —

Пасту до взуття „Елегант“ терп. і воск. у всіх красках

Пасту до взуття „Елегант“ люкс. в тубах у всіх красках

Пасту до підлоги „Французька маса“ (фротеруючу і фарбуючу)

— — Віск до підлоги — —

СИНКУ ДО БІЛЛЯ

ПОМАДКОВУ і КОРОНОВУ

Шварц до чоб.т — Васеліну до шкір — Віск шевський

Смолу шевську чорну і білу — Трутку на мухи — Мухоліпки.

Парова фабрика солодошів
ФОРТУНА НОВА

К. АВДИКОВИЧЕВА

— у Львові, Кордецького 23. —

поруває:

цукорки - чеколяди - солодке печиво
і мармоляду.

Власні крамниці у Львові, Руска 20.
Горьденька 93 (недалеко голов. двіря)

Кооп. фабрика домішок до кави
„Суспільний Промисл“

ЛьВІВ - БОГДАНІВКА 30.

поруває свої вироби:

цикорію „ЛУНА“

Солодову Каву „ЛУНА“

і підмірку кави „ПРАЖІНЬ“.

КООПЕРАТИВНИЙ СОЮЗ

Зборів, вул. Собєського 20. тел. II.

Доставляє хліборобам через місцеві кооперативи:

ХЛІБОРОБИ!

купуйте і збувайте
лише у Ваших
кооперативах.

Штучні погної. — Рільничі машини і зна-
ряддя. — Ветеринарне приладдя.

Насіння: добірних збіж на розплід та
пашних окопових рослин.

Коси і серпи оригінальні стирійські з охо-
ронною маркою „Центросоюз“ Львів.

Збуває господарські плоди, як яйця, домашню птицю, рогату худобу,
збіжжа, фасолу, конюшину і всі інші продукти.

Скоро, дешево, а добре
виконує

друкарські кліші

Літо-цинографічне заведення

„У Н І Я“

ЛьВІВ, вул. Мільковського ч. 5

Тел. 92-97.

КНИГАРНЯ

РІДНОЇ ШКОЛИ

ЛьВІВ, Сикстуска ч. 20.

поруває: шкільні книжки, шкільне
і канцелярне приладдя, молитвен-
ники, календарі та всякі книжки бе-
летристичного, наукового, театраль-
ного і господарського змісту,

 по найдешевших цінах.

КООПЕРАТИВА „СТРИПА“

в Зборові (в будинку „Просвіти“)

Продає мішані товари, солодоші,
овочі і галантерію.

РАЙОНОВА МОЛОЧАРНЯ

в ЗБОРОВІ

виробляє першої сорти масло, а пла-
тить за сметанку найбільші ціни

„РІДНА ШКОЛА“

ілюстр. часопис для всіх, вихо-
дить двічі в місяць

— у Львові, Сикстуска ч. 46. —

Передплата: місячно 1 зл., чверть-
річно 3 зл., піврічно (згори) 5-50 зл.,
річно (згори) 10 зол.

Молодь - Доріст українського
села й міста читає і передплачує
одинокий журнал

„ШЛЯХ МОЛОДІ“

— Львів, Сикстуска 46. —

Виходить два рази у місяць. Пооди-
ноке число коштує 10 сот. Передплата
на піврік 1 зл. 10 сот., на рік 2 зол.

1,44 (1986)

Р/6322

Купуйте український, інформа-
тивний часопис

„Зборівські Вісті“

виходить раз у місяць
в Зборові, Собеского ч. 20.

Ціна 25 гр. Передплата річно 3 зол.
Піврічно 1'50 зл., чвертрічно 0'75 зл.,
за границею 1'2 ам. долара.

Коопер

„Українбанк“

виконує всякі банкові
операції, перекази заг.
ваджує інкасо, приймає і виплачує цінні
папер, девіза, валюти по курсі дня
— на найкорисніших умовах. —

ДЕ КУПУЄМО?

Перед Великодніми Святами вибрався Петро з татом і мамою до міста. Родичі давно вже були в Зборові, а Петро ходив щоднини до Рідної Школи, тож знав добре всі склепи. Він опроваджував батьків.

Мама хотіла йти до skleпу, де давніше купувала, але Петро протестував: „Чейже масмо свої skleпи. В них повинні ми купувати“. Здивованим родичам оповідав Петро, які в Зборові є українські skleпи:

Є чотири skleпи зі шкірою:

Вербіцький Еміліян

„ШКІРА“

— Коротка 2. —

Глінський Петро

„ШКІРА“

— Ринок 31. —

Кіндратів Осип

„ШКІРА“

— вул. 3-го Мая. —

Савицький Панько

„ШКІРА“

Приватний базар.

Два skleпи з мішаними товарами:

Іванюк Дмитро

„Мішані товари“

Приватний базар.

Сабадаш Володимир

„Мішані товари“

Ринок 19.

Один sklep, де продають зеркала,
гребені, ножики, стяжки, коралі,
панчохи, шарпінки ковнірці і тп

Матерії, полотна, перкалі, бар-
хани, штуркси і т. п., можна ку-
пити дуже дешево:

Ілевич-Королик

Галантерія „Мак“

Приватний базар.

Мануфактура

— П. Р А К —

Міський базар (від будок).

Є в Зборові талож наші промисловці, трьох масарів:

Назаревич Павло

Масар

Ринок 10.

Познаховський Євген

Масар

Ринок 33.

Познахівський Дмитро

Масар

Приватний базар.

і великий моторовий млин, що перемелює
збіжжа на першорядну муку і виробляє
пшоно та крупи:

Рак Павло-Сабадаш Вол.
Господарський мотор. млин
Зборів-Футорі.

Адвокат

М. Стефанишин

Адвокат

Др. В. Душеньчук

Адвокат

Др. І. Макух

Адвокат

Др. Е. Вацик

Лікар

Др. М. Бойко

PA 6322 y